

κρίνεται ωραιότερον ἢ ὑπέροχος ὑποστάσις τοῦ πνεύματος; Ἡ στίχους εἰς τοὺς ὁποίους τὰ λευκά καὶ ἄθρα θέλγητρα καὶ ὁ κάματος καὶ ἡ λιποψυχία τῆς ἡρωίδος ἐπὶ τῶν ἐρείπιων νὰ συνδέωνται εἰς εἰκόνα ἀρρήτου πλαστικότητος;

Μὲ τῆ στερνῆ τῆς δύναμι χουμῶντας ἀνεβαίνει
Στὰ ρεπεθέμελα ψηλά καὶ πέφτει λιγωμένη.
Λὲς καὶ εἴς' αὐτὸ τὸ γάλασμα ποῦ ἡ πέτρα καὶ τὸ χῶμα
Σὰ ροῦχο ξυλοκρέββατου μαυρολογοῦσε ἀκόμα,
Νὰ ρίξη λούλουδο λευκὸ μὴν ἔχοντας κανένα,
Τὸ δειλιασμένο ἐπρόσφερε κορμὶ τῆς ἡ παρθένα.

Καὶ τί σὰς λέγουν οἱ στίχοι οὗτοι τοὺς ὁποίους ἀπευθύνει ὁ Μάνθος πρὸς τὴν Εὐδοκίαν :

Ἐσὺ ποῦ δὲν ἐγνώριζες πίκρα τῆς γῆς καμμία,
Ὅπουχες ἧλιο τῆ χαρά, πνοή τὴν εὐτυχία,
Κ' ἔδειχνες ὅτι εἰς τῆς ζωῆς τὴν πρώτη ἀνεμοζάλη
Νεκρὸ σὰν ἄθος ἔμελλε νὰ γύρης τὸ κεφάλι,
Δύστυχη ξάφνου καὶ ὄρφανη σὲ μέρη μακρυσμένα
Ἐκλιαιες θεμιὰ τοῦ τόπου σου τὸν οὐρανὸ κ' ἐμένα,
Καὶ ἄντις ἡ μαύρη συφορὰ νὰ σὲ νικήσῃ, φῶς μου,
Τὰ πλοῦτη, ὅπουχες μέσα σου, φανέρωσε τοῦ κόσμου.
Ἐστὸν ἴδιον τρόπο καὶ μία γῆ ποῦ λείει κανεὶς πλασμένη
Γιὰ νᾶναι ἀπ' ἄθλια μοναχὰ καὶ χόρτα στολισμένη,
Δείχτει εἰς τὸν ἧλιο, ἂν ὁ σεισμὸς βαθεῖα βαθεῖα τῆ

[σχίσῃ,
Ἐδῶ χρυσάφι ἀπάρθενο κ' ἐκεῖ καθάρια βρῦση.

Καὶ οἱ στίχοι οἱ μεταδίδοντες τὴν φρικίασιν τοῦ ὑπεργηίνου, αἰθέριοι, ὑπεράνω χρόνου καὶ τόπου :

Ὡς ἀπὸ μία εἰς ἄλλη μεριὰ καὶ πάλε ξάφνου εἰς ἄλλη
Περνάει κανεὶς ὀλόγυρα εἰς τὴν ὑποφαντασίαν τοῦ,
Μὲ μιὰς εὐρέθηκα κ' ἐγὼ τὰ ψήλου ἐδῶθε κάτω.
Καὶ μοῦ φαίνονται ποῦ τῆς γῆς εἶχα διαβῆ τ' ἀέρι,
Ποῦ βυθίζομαι κ' ἐπλεα εἰς ἕνα καὶ εἰς ἄλλο ἀστέρι.
Ἐκεῖθε ἀπάνου σὰν αἰτὸς ὅπου τὸν ἧλιο σμίγει
Καὶ τῆ φωλιά του ξάστερα μὲ μία ματιὰ ξανοίγει,
Μόλις θυμήθηκα τοῦ Ἄδαμ τὸν ἄτυχο πλανήτη,
Ἀγάπης βλέμμα ἐγύρισα νὰ ξαναἰδῶ τὴν Κρήτη.
Μὲ δίχως φόβο ἀπὸ μακρὰ βλάβη εἰς ἐμὲ νὰ κάμῃ
Ἐθώρεια κ' ἄκουα τοῦ Καιροῦ τὸ ἀκάθαρτο ποτάμι,
Ὅπου βροντάει πηγάζοντας ὅτε γεννιέται ἡ μέρα,
Καὶ σβυεῖ τ' ἀφράτο κύμα του μακρὰ εἰς τὴ Δύσι πέρα.
Τρανὸ ποτάμι ὅπου στιγμὴ ξανάρεμα δὲν ἔχει,
Ποῦ ὀμπρὸς ὀμπρὸς ἀδιάκοπα κατὰ τὸ σκότος τρέχει,
Ποῦ σέρνει χῶραις καὶ βουνὰ εἰς ἄγριου βυθοῦ μαυρίλα
Ποῦ ἀνθρώπους κ' ἔθνη ὀλόκληρα μὲ ὀρμη τραβίει σὰ

[φύλλα.
Καὶ μετὰ τοὺς μεγάλους τούτους στίχους ἰδοὺ καὶ στίχοι σφοδροί, βαρύδρομοι, ὀμηρικοί, πολέμου στίχοι, οἱ ὁποῖοι μᾶς ἐπαναφέρουν εἰς τὴν γῆν :

Ξαναπηδοῦν ζυγώνουνε τὰ βόλια μας σφυρίζουν.
Στῆν ἀνεπέντεχη φωτιὰ γλωμοὶ καὶ κρούσι ποδιζούν,
Ἐνὼ εἰς τὰ ρέπια ἐκεῖ τῆς γῆς τ' ἀποσυρτό τους ρέμα
Ἀφίνει τετραπάνωτα νεκρὰ κουφάρια κ' αἶμα.

Ὡς ἄγριο κύμα φουσκωτὸ ποῦ σκάει εἰς τὸ περιγιάλι,
Μ' ἕνα γοργὸ ξανάρεμα τραβιέται πίσω πάλι,
Στὸν ἄμμο ἀπάνω τοῦ γιालοῦ, εἰς τὴν ξέρα, εἰς τὰ χα-

[λικια
Πολὺν ἀφρὸ ἀπαρηζόντας καὶ σωριασμένα φύκια.

Ὁ χῶρος τῆς « Ἐστίας » μὲ ὑποχρεώνει νὰ σταματήσω, δίχως νὰ ἐπιμείνω εἰς παραθέσεις καὶ ἄλλων στίχων, ὡς οἱ ἀνωτέρω (καὶ τοιοῦ-

τους στίχους, προτυπα ποιήσεως ἀγνῆς, ἀπαντᾶτε σχεδὸν εἰς κάθε σελίδα τοῦ « Ὁρκου »), οὐδὲ νὰ εἶπω τι περὶ τῶν ἔργων τοῦ ποιητοῦ τὰ ὅποια ἐνέπνευσεν ἡ ἀρχαία ἐλληνικὴ καὶ ἡ νεωτέρα δημοτικὴ παράδοσις, καὶ πάντα φέρουν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τὴν σφραγίδα τῆς ιδιοφυΐας του, ὡς καὶ περὶ τῶν σατυρικῶν καὶ εὐτραπέλων στιχουργημάτων του, τῶν ὁποίων τὰ κράτιστα εἶνε, κατὰ τὴν γνώμην μου τὰ ἐπιγραφόμενα « Ἐνας ἥρωας » καὶ « Ἀπλὴ καὶ καθαρεύουσα. »

Παρατηρήθη ὅτι εἰς τὰ ἔργα ἐξόχων ποιητῶν ἡ λέξις ἢ κάλλιον χαρακτηρίζουσα τὴν τέχνην των ἀπαντᾶται συχνότερον πάσης ἄλλης. Εἰς τοὺς στίχους τοῦ Μαρκορᾶ μίαν λέξιν συναντᾶτε πολὺ συχνά· εἶνε ἡ λέξις ὠραῖος, ὠραῖα, ὠραῖο! Καὶ πιστεύω εἰς τὴν ὀρθότητα τῆς παρατηρήσεως. Ὁ γράψας τὰ « Ποιητικὰ Ἔργα », τελειότερον ἄλλων,

Ἐραῖο νὰ δώκῃ εὐτύχησε εἰς τὰ ὄνειράτα του σῶμα.

Καὶ εἰς τὸ εὐτύχημα τοῦτο ἔγκειται ἡ ὑπερτάτη ἀμοιβὴ ποιητοῦ καὶ καλλιτέχνου ὡς ὁ Μαρκορᾶς. (1)

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ.

ΣΕ ΜΙΑ ΝΕΚΡΗ

Γρηγορίου Ξενοπούλου.

Ἰλίος καιρὸς ἐπέρασε
Ποῦ εἶδα νὰ προβάλλῃ,
Σὰν ἄστρο διαβατάρικο
Σὲ σκοτεινὴ βραδυά,
Κι' ἀγροίκησα εἰς τὰ στήθια μου
Βαρεῖα βαρεῖα νὰ πάλλῃ,
Ἀπὸ ἕνα πῶθο ἀγνωρίστο
Τῆ δόλια μου καρδιά.

Εἶχε σὰν κἄτι ἀλλοιωτικό
Ἐστὰ μᾶτια, εἰς τὴ φωνὴ της·
Πολλοὶ ἐλέγαν, ἄγγελος
Πῶς ἦτον τ' οὐρανοῦ.
Μὰ ἐγὼ δὲν εὐρίσκα ὄνομα
Νὰ δώσω εἰς τὴ μορφὴ της,
Κ' ἔλεγα « θᾶναι χάραγμα
Ἠλιανῆτος μακρουνοῦ. »

Καὶ τώρα ποῦ τὴν ἔχασα
Ἄστει ἐγὼ τὴν κράζω,
Ἄφου ἄλλο δὲν ἀπόμεινε
Ἀπὸ μιὰ τέτοια αὐγὴ,
Παρὰ μ' ἀχτίδα φωτερῆ
Ἐμπρὸς μου νὰ κυττάζω,
Γιὰ μονοπάτι ἀλάθευτο
Ἀπὸ οὐρανὸ σὲ γῆ.

Δ. Ι. ΜΑΡΓΑΡΗΣ.

(1) Εἰς τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἔργου διορθωτέα πλὴν ἄλλων ἀσημάντων τὰ ἐξῆς δύο παραρράματα· σελ. 113, β', στ. 21 ἀντὶ ἀνῆκε ἂ ν ἡ κ ε ι · σελ. 116, β', στ. 4 ἀντὶ κυματρὴν κ υ μ α τ η ρ ὀ ν.